

**Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми,
перспективи розвитку**

Матеріали
I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
(20-21 квітня 2017 року)

Частина 1

Рада молодих учених
Бердянського державного педагогічного університету

Бердянськ, 2017

*Друкується за рішенням вченої ради
Бердянського державного педагогічного університету
(Протокол № 12 від 27.04.2017 р.)*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету – Богданов Ігор Тимофійович – ректор Бердянського державного педагогічного університету, доктор педагогічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Співголови:

Ліпич Вікторія Миколаївна - проректор з науково-педагогічної роботи Бердянського державного педагогічного університету, кандидат філологічних наук, доцент;

Сичікова Яна Олександрівна – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри професійної освіти Бердянського державного педагогічного університету, голова Ради молодих учених.

Члени оргкомітету:

Степанюк Катерина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Бердянського державного педагогічного університету;

Онищенко Сергій Вікторович – асистент кафедри професійної освіти Бердянського державного педагогічного університету;

Гнатюк Віталій Васильович – кандидат біологічних наук, доцент кафедри основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології Бердянського державного педагогічного університету;

Мирошниченко Володимир Олександрович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правознавства Бердянського державного педагогічного університету;

Сизко Ганна Іванівна - кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету.

Боговін Ольга Володимирівна - кандидат філологічних наук, доцент Бердянського державного педагогічного університету;

Никишина Тетяна Ігорівна – кандидат філологічних наук, доцент Бердянського державного педагогічного університету;

Каменський Дмитро Васильович – кандидат юридичних наук, доцент Бердянського державного педагогічного університету;

Денисова Анжеліка Сергіївна – провідний фахівець наукового відділу Бердянського державного педагогічного університету.

Н-34 Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (20-21 квітня 2017 року) : збірник тез. – Бердянськ : БДПУ, 2017. – Ч.1. – 354 с.

До збірника увійшли матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку”. Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, пошукувачів, викладачів, студентів.

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несе автор.

© Бердянський державний педагогічний університет, 2017
© Автори статей, 2017

ПСИХОЛОГІЯ

Андріяшина Вікторія. Теоретичний аналіз синдрому емоційного вигорання педагогів.....	185
Антоненко Є. О. Психологічні чинники виникнення та подолання страхів у молодших школярів.....	186
Бакун О.М. Творчі здібності у підлітковому віці.....	187
Бандрівська О.М. Сучасний стан вивчення проблеми дисграфії у дітей молодшого шкільного віку.....	189
Богдан М.С. Татування як прояв порушення цілісності я-образу.....	191
Варбанська Н.Ф. Соціально-психологічні аспекти впливу на людей у процесі спілкування.....	193
Воробйов А. В. Про підготовку майбутніх учителів початкової школи до формування в учнів емоційного інтелекту.....	196
Горбань Б. Г. Сенситивність шестирічного віку для появи у дітей страхів....	197
Горецька О. В. Особистісні зміни у похилому віці.....	199
Донченко О.С. Засоби арт-терапії в процесі фахової підготовки майбутніх вихователів ДНЗ до творчої професійної діяльності.....	201
Дорошенко М.І. Психологічні дослідження феномену розуміння.....	202
Збаранська К. С. Система занять корекційно - розвивального напрямку для дітей з аутизмом в початковій школі.....	204
Кашкарьова Л.Р. Вікові психологічні особливості підлітків як чинник небезпеки їх залучення до «Груп смерті».....	206
Конюшенко А. В. Запобігання брехні в молодшому шкільному віці.....	208
Корінний С.М. Аналіз проблем соціальної та психолого-педагогічної адаптації першокурсників.....	209
Кулиничева Д.О. Особливості професійного вигорання у педагогів.....	211
Кравець Н.П. Корекція читацької діяльності розумово відсталих підлітків на уроках літератури засобами діалогових технологій.....	213
Кулініч А. О. Розвиток творчої особистості засобами арт-терапії.....	215
Куц В. А. Щодо проблеми сором'язливості майбутніх учителів початкової освіти у навчальній діяльності.....	218
Малихіна О.А. Деякі аспекти застосування психологічних методів у формуванні самоповаги в студентському віці.....	220
Малихіна Т.П. Психологічні умови формування успішної особистості в молодшому шкільному віці.....	222
Музика О.Л. Ціннісне ставлення до здібностей як чинник розвитку обдарованої особистості.....	224
Музика О. О. Педагогічна взаємодія як чинник розвитку внутрішньої мотивації навчально-професійної діяльності студентів.....	225
Насилівська І.В., Тестова І.Ю. Діагностика готовності дитини до школи	227
Николаенко К. С. Психологические особенности общения младших школьников из благополучных и неблагополучных семей.....	229
Петько Л.В. Сучасні студенти та їх підготовка до сімейних стосунків.....	230
Рибалко К.В. Небезпечний вплив комп'ютерних технологій на студентську молодь.....	233
Сафонова В.В. Проблема міжособистісних стосунків в підлітковому віці....	235
Сердюк Н. І. Чинники виникнення антипатії в підлітковому віці.....	236
Сечина І. О. Розвиток дрібної моторики у дітей молодшого дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями.....	238
Сидоренко Ю.В. Психологія підприємництва.....	240
Сизко Г.І. Психологічні аспекти виникнення бар'єрів при взаємодії з дітьми з особливими потребами.....	241

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ БАР'ЄРІВ ПРИ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Останнім часом з об'єктивних і суб'єктивних причин відбулася істотна зміна ставлення суспільства до осіб з вадами здоров'я і оцінка можливостей дітей з особливими освітніми потребами. Все більш усвідомлюється, що психофізичні порушення не заперечують людської сутності, здатності відчувати, переживати, набувати соціального досвіду. Відбулось розуміння того, що кожній дитині необхідно створювати сприятливі умови розвитку, що враховують її індивідуальні освітні потреби і здібності. Формується установка: до кожної дитини підходити не з позиції, чого вона не може через свій дефект, а з позиції того, що вона може, незважаючи на наявне порушення.

Між тим, незважаючи на явні конструктивні зрушення, спектр негативного ставлення до інвалідів дуже широкий. Від нерозуміння і уникнення до почуття огиди і ненависті.

Мова йде про так звані бар'єри. Які проявляються у виникненні почуття ворожості, недовіри, гострих негативних емоційних переживаннях, що супроводжуються нервово-психічним напруженням і перешкоджають процесу взаємодії з такими людьми.

Бар'єр полягає в посиленні негативних переживань і установок – сорому, почуття провини, страху, тривоги при взаємодії з іншою людиною.

Вивченням психологічних бар'єрів спілкування займалися: Р. Ніколс, Майерс, О. Крегер і ін.

Аналіз існуючих досліджень щодо природи бар'єрів по відношенню до людей із особливими потребами на соціально-психологічному рівні, дозволяє виділити такі механізми їх формування та прояву, як наявність негативних стереотипів щодо людини з певними вадами здоров'я; високий рівень стигматизації цих категорій населення; дискримінаційні тенденції, що проявляються в окремих групах стосовно людей з особливими потребами.

Найбільш важливим джерелом формування негативного сприймання як суспільного явища є стигматизація [1]. В більшості літературних джерел стигма розглядається як ознака, що зумовлює певну неповноцінність, відмінність однієї людини від «більшості». Ця характеристика приписується суспільством окремим людям, чи групам людей, які відрізняються від основної маси, та передбачає негативне ставлення до них.

Завдяки дії стигматизації оточуючі відчувають дискомфорт при взаємодії з інвалідом, що змінює природність їх поведінки, викликає напругу при побудові міжособистісних стосунків. При цьому механізм дії стигми полягає у тому, що при сприйманні нового соціального об'єкта індивід оцінює його подібність з собою, чи з іншими індивідами певної соціальної групи, до якої від належить. При цьому стигмою є не сама відмінність, а ставлення до неї оточуючих.

Можна виділити такі групи чинників, як генетичні та власне психологічні. До генетичних детермінант можна віднести інстинктивність, збереження ідентичності та прагнення до самоідентифікації. Психологічні детермінанти реалізуються через такі риси, як відраза, страх, безпорадність, занепокоєння, тривога, ненависть, ворожість, антипатія, напруга, неприязнь, а також прагнення до домінування, диференціації [2].

Інстинктивність є можливим чинником негативного сприймання, оскільки в кожній людині на підсвідомому рівні закладене прагнення до

розділення оточуючого на «своє» та «чуже». При цьому відмежування тим глибше, чим більшою є відмінність, або ж чим значущішою вона є. Враховуючи це індивід, що сприймає людину з особливими потребами, інстинктивно відносить її до категорії «чужих», «несхожих», і вже у відповідності з стереотипним сприйняттям наділяє її негативними рисами, стигмою. Це відбувається тому, що «чужі» споконвічно сприймалися як загроза, викликали страх та занепокоєння. Цей стереотип зберігся у свідомості, та продовжує діяти і сьогодні.

Наступною детермінантою психологічного бар'єру є збереження ідентичності. Відчуваючи себе частиною групи людина підтримує власну ідентичність, засвоюючи ті норми, які в цій групі переважають. Тому відокремлення себе від несхожих індивідів чи груп є механізмом, що сприяє збереженню ідентичності.

Прагнення до самоідентифікації, у викривленій його формі, також може служити джерелом негативного ставлення. Самоідентифікація розглядається як процес, за допомогою якого людина прихильно ставиться до індивіда, який володіє якостями й рисами, що є для неї взірцевими, тобто ідентифікує себе з іншим, що не викликає, однак, порушення ідентичності [3].

Виходячи з цього, людина прихильно ставиться до взірця самоідентифікації, та негативно оцінює осіб з рисами, далекими від цього взірця, і саме до цієї категорії відносяться особи з обмеженими можливостями, через що і виникають бар'єри при взаємодії з ними.

Поряд з генетичними детермінантами, які ми розглянули вище, виділяються також його психологічні чинники. Ми вважаємо, що найважливішою психологічною детермінантою є страх. З одного боку ми розглядаємо страх як захисну реакцією на взаємодію з незвичними об'єктами. Для того, щоб цього страху позбутись, людина відгороджується від зовнішнього світу, вибудовуючи межі між собою та незнайомим. Отже,

людина сприймаючи інваліда підсвідомо відносить його до категорії «чужих», оскільки бачить відмінності між ним та собою, а категорія «чужих» інстинктивно викликає неприязнь. Для того, щоб позбутися цих негативних відчуттів людина або зводить до мінімуму свою взаємодію з інвалідом, або ж починає проявляти відкриту ворожість, тим чи іншим чином дискримінуючи його, що в свою чергу позбавляє її від відчуття страху.

Також важливим чинником, є інтолерантність. В сучасному суспільстві це є неприйнятним, особливо, якщо мова йдеться про ставлення до людей із особливими потребами.

На наш погляд, при веденні просвітницької роботи зі здоровими дітьми необхідно, в першу чергу, визначити, що діти знають про інвалідів та їх труднощі; роз'яснити, які бувають інваліди, в чому їх відмінність; розповісти про життя людей з особливими потребами, їх можливості і труднощі; використовувати імітацію, коли самі діти в ігрових вправах роблять те, що і інваліди; вести уроки з інвалідами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гофман И. Стигма: Заметки об управлении испорченной идентичностью. Часть 1. Стигма и социальная идентичность. Часть 2. Контроль над информацией и социальная идентичность (главы 3-6) / Пер. М.С. Добряковой. Е. Goffman. Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity. N.Y.: Prentice-Hall, 1963. Социологический форум. (Январь 2001). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecsocman.edu.ru/images/pubs/2003/11/20/0000132063/>
2. Нетерпимость к нетерпимости [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://truemoral.ru/intoler.php>.
3. Оксфордский толковый словарь по психологии / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vocabulary.ru/dictionary/487>.